

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТАНУ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА 2021 РІК

Мета дослідження – вивчення думок здобувачів вищої освіти щодо дотримання принципів академічної доброчесності при організації освітнього процесу в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного (далі -ТДАТУ).

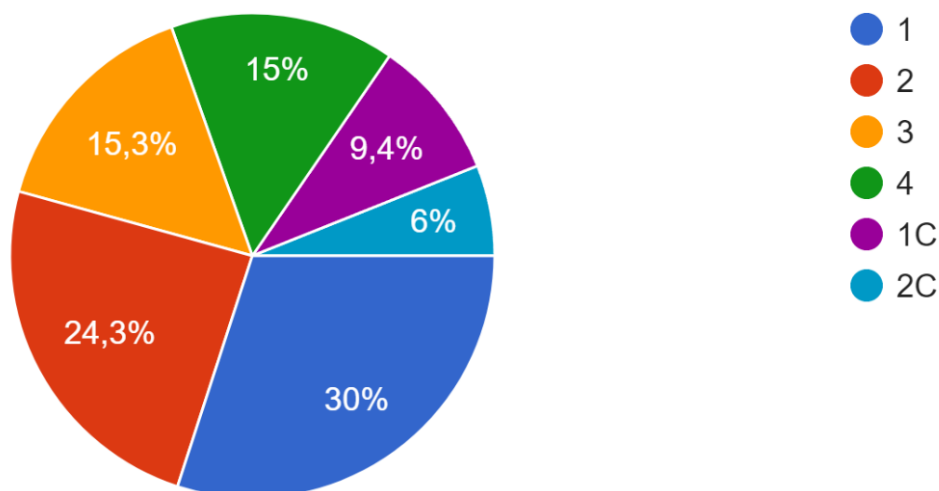
Метод дослідження – анонімне електронне опитування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті ТДАТУ за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

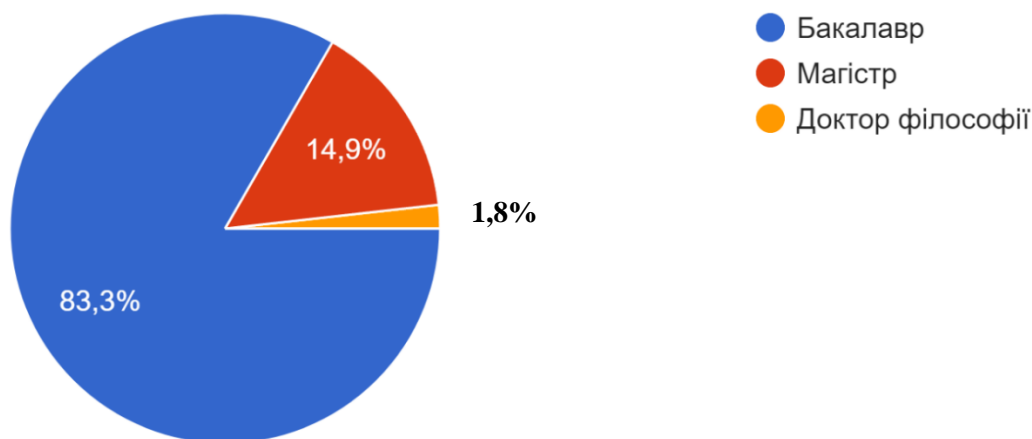
Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти всіх рівнів навчання за всіма освітніми програмами ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено в **2 семестрі 2020-2021 навч. року** за анкетною: «Академічна доброчесність». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

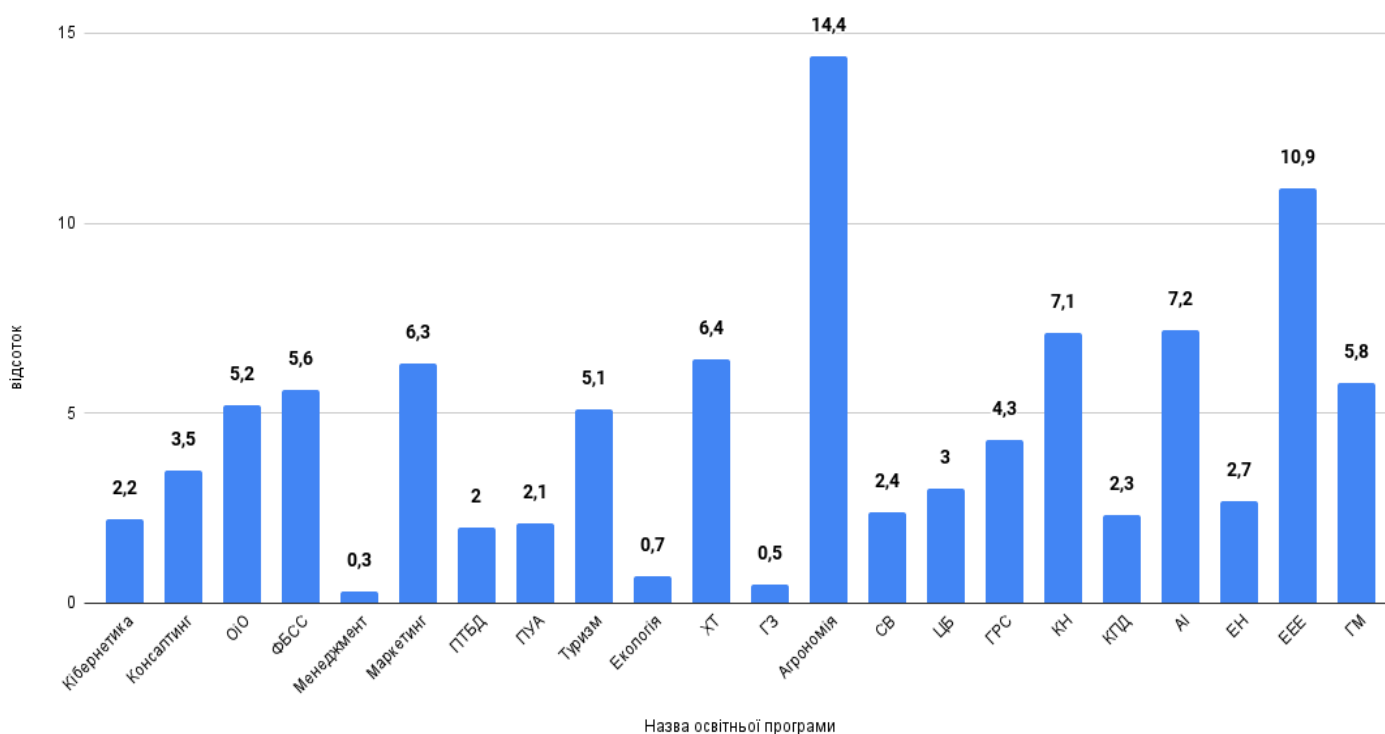
Респондентам було запропоновано відповісти на десять питань, що оцінювали: якість освіти, рівень корупції в університеті, недоброчесність в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчальне навантаження; колективи кафедр, що є взірцем доброчесності. За результатами проведення анкетування керівництво ТДАТУ, факультету (інституту), кафедри може застосовувати різні форми адміністративного впливу та вживання корегувальних дій.

Всього опитані **960 респондентів** (здобувачі ступенів вищої освіти «Бакалавр», «Магістр», «Доктор філософії»), що склало **40%** від загальної кількості здобувачів. Розподіл респондентів за курсами навчання (а), рівнями вищої освіти (б) та освітніми програмами (в) наведено на рисунку 1. *Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).*

б

в

Рисунок 1 – Розподіл респондентів за курсами навчання (а), рівнями вищої освіти (б) та освітніми програмами (в)

1. Здобувачам було запропоновано оцінити *якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ* за наступною шкалою (рівні): дуже низький; загалом низький; середній; загалом достатньо високий; дуже високий. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 2.

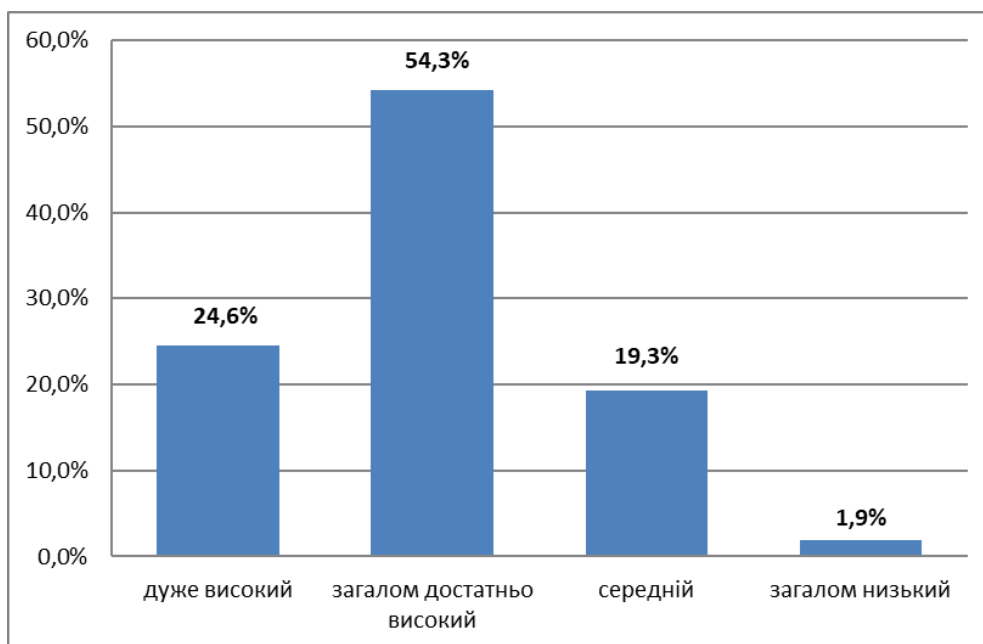

Рисунок 2 - Оцінювання якості освіти в ТДАТУ здобувачами вищої освіти (у відсотках)

З аналізу рисунку 2 не важко пересвідчитися у високій оцінці якості освіти в ТДАТУ, а саме рівні «дуже високий» 24,6% та «загалом достатньо високий» 54,3%.

2. Здобувачам вищої освіти було запропоновано *оцінити корупцію в університеті* за наступною шкалою: ні, не стосуються зовсім; частково стосуються, але часто викладачів провокують самі студенти; стосуються частково, і "ініціатива" належить деяким викладачам; корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і студенти, і викладачі. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 3.

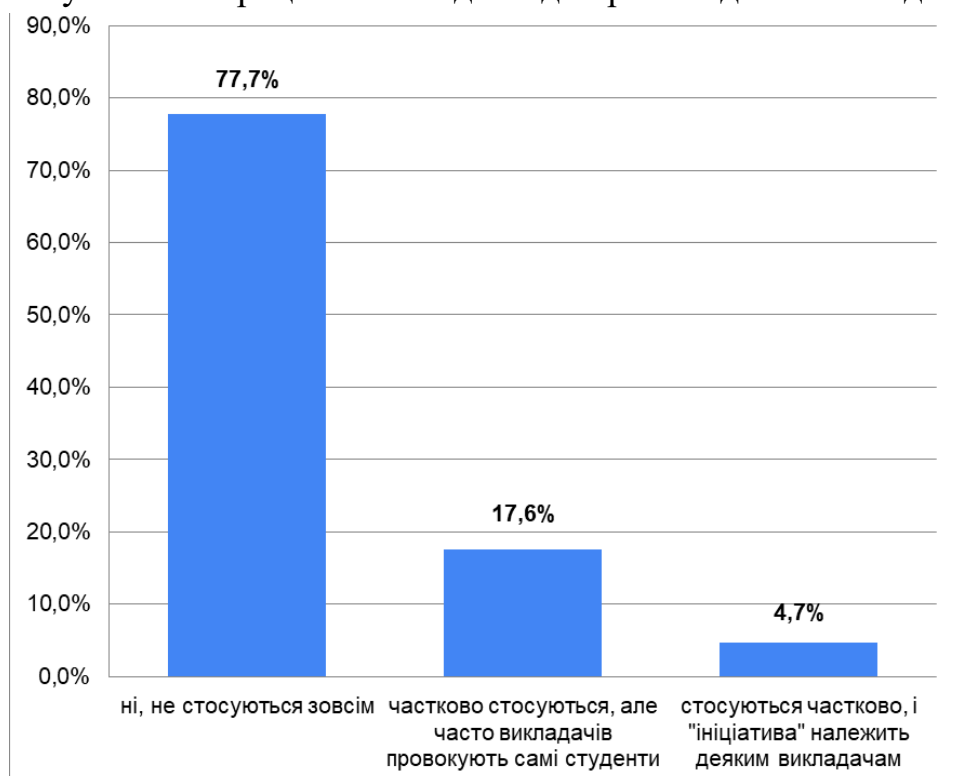

Рисунок 3 - Оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті (у відсотках)

Аналіз рисунку 3 свідчить про низький рівень корупції в ТДАТУ, а саме респонденти відповіли 77,7 % «ні, не стосуються зовсім». Дали відповідь «частково стосуються, але часто викладачів провокують самі студенти» 17,6% та «стосуються частково, і «ініціатива» належить деяким викладачам» 4,7% респондентів.

3. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Чи доводилось Вам особисто в цьому семестрі робити наступне...?». Варіанти відповідей були наступні - *часто, рідко, ніколи*:

- дарувати подарунки викладачам
- надавати викладачам на послуги кафедри
- купувати навчальні матеріали кафедри
- купувати реферат
- купувати курсову роботу
- купувати дипломну роботу
- платити гроші за оцінку
- платити за поселення у гуртожиток
- готувати шпаргалки для складання заліків, іспитів, ПМК
- списувати з власних конспектів на контрольних заходах
- завантажувати матеріали з Інтернету, компіювати і здавати як власні.

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 4.

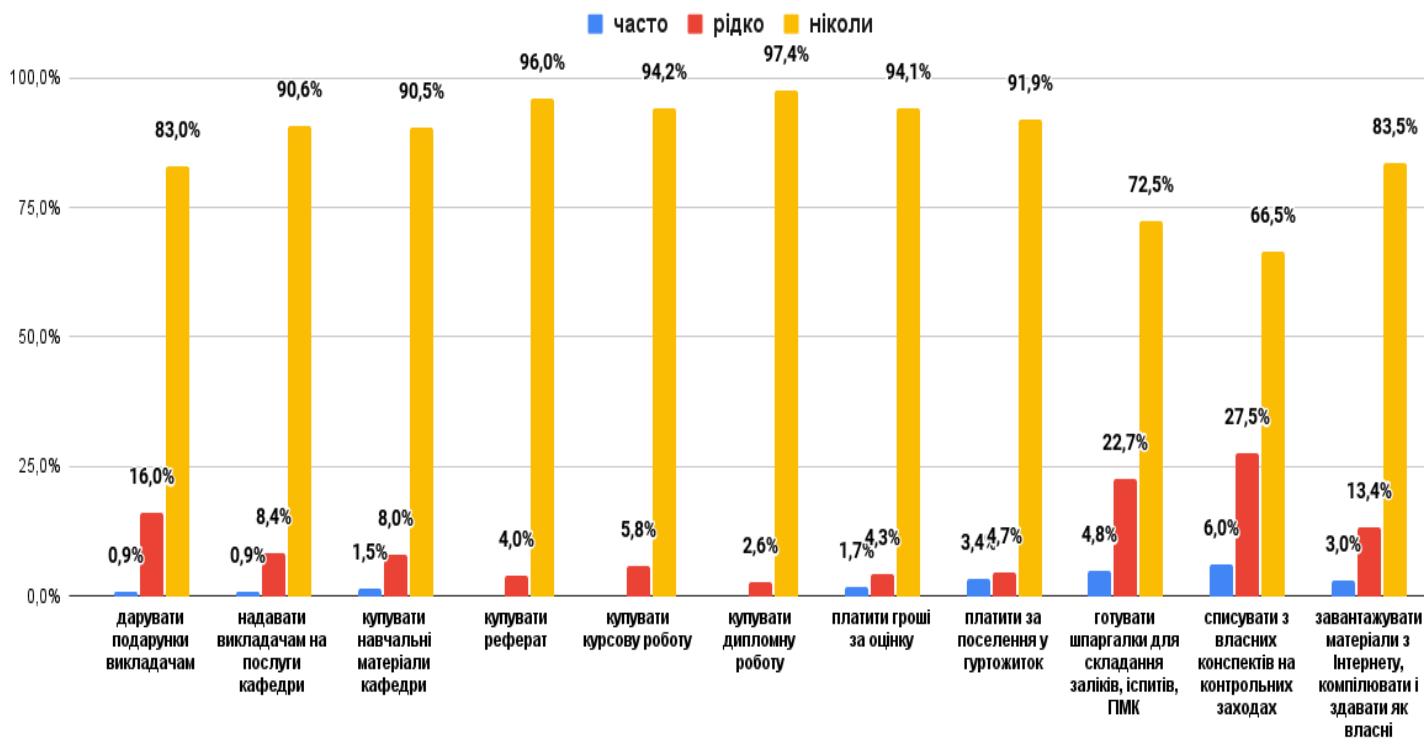

Рисунок 4 - Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті (у відсотках)

Аналіз відповідей показує, що в середньому **87,3%** респондентів перелічених

дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Респонденти вказали, що «рідко»: 27,5% - списувати з власних конспектів на контрольних заходах; 22,7% - готувати шпаргалки для складання заліків, іспитів, ПМК; 13,4% - завантажувати матеріали з Інтернету, компілювати і здавати як власні; 16% - дарували подарунки викладачам. Респонденти відповіли, що «часто» робили наступні недоброчесні дії: 6% - списувати з власних конспектів на контрольних заходах; 4,8% - готувати шпаргалки для складання заліків, іспитів, ПМК; 3% - завантажувати матеріали з Інтернету, компілювати і здавати як власні.

4. В продовженні попереднього питання здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Якщо Ви в цьому семестрі особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?». Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- для того, щоб вступити до ЗВО
- для того, щоб отримати потрібну оцінку
- для того, щоб не здавати лабораторні і практичні роботи
- для того, щоб не робити особисто курсову чи дипломну роботу
- це був «знак вдячності»
- в мене не було вибору, я діяв під тиском вимог викладача.

Дали відповідь на це запитання **293 (30%)** з **960** респондентів, які відповіли, що робили недоброчесні дії для того, щоб отримати потрібну оцінку 64,5 % та 29% в «знак вдячності» (рис. 5).

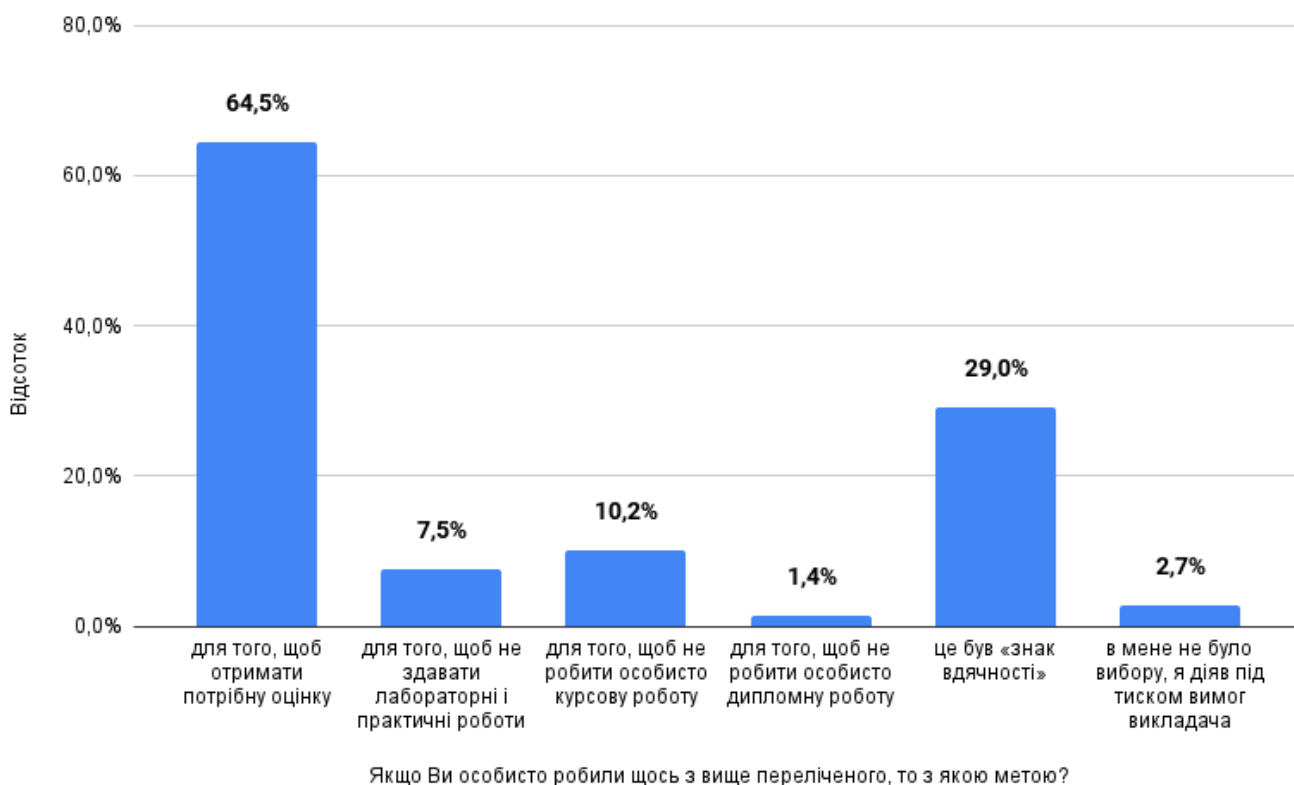
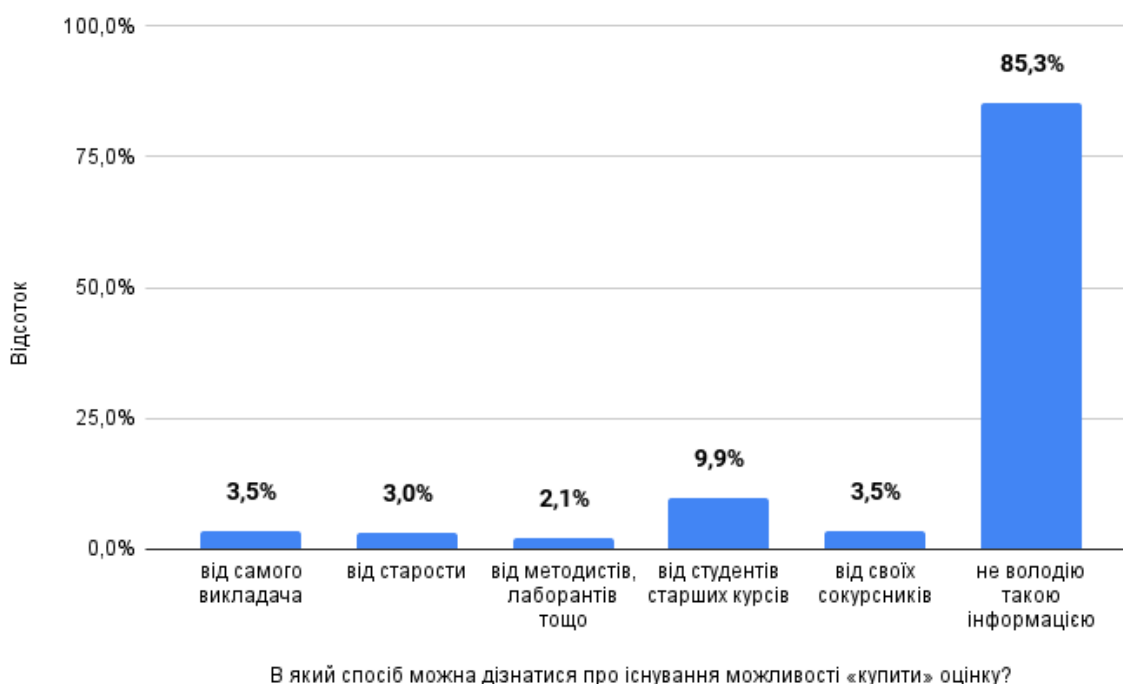

Рисунок 5 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

4. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?». Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- від самого викладача
- від старости
- від методистів, лаборантів тощо
- від студентів старших курсів
- від своїх сокурсників
- не володію такою інформацією

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 6.

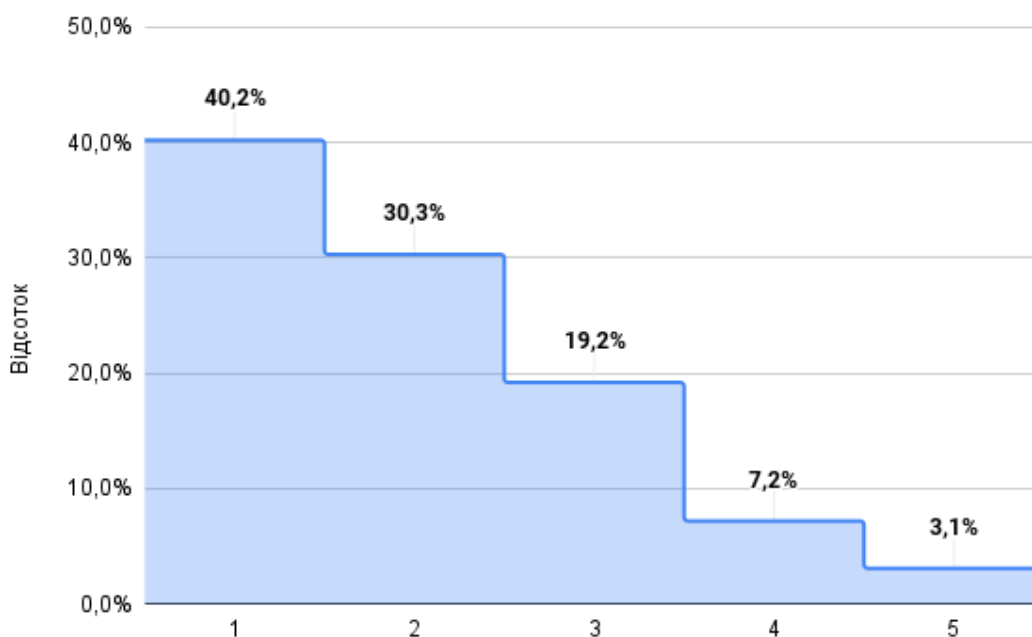

В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?

Рисунк 6 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

З рисунку 6 видно, що 85,3% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку та 9,9% вказали, що від студентів старших курсів.

6. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Оцініть як часто Вам в цьому навчальному році доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі не доводилось, 5 – дуже часто)». Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 7.

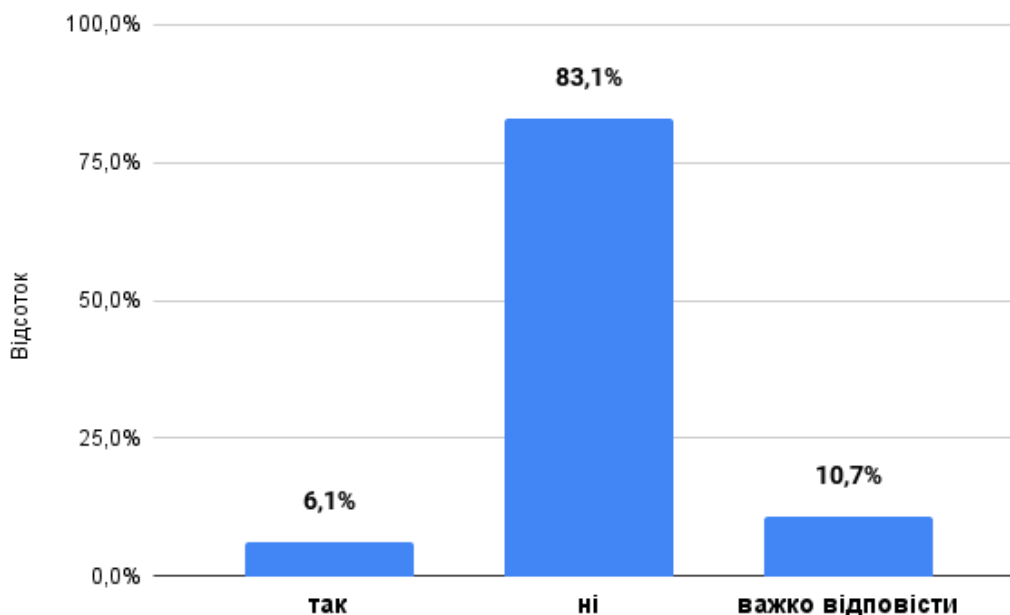

Оцініть як часто Вам доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на

Рисунок 7 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

Аналіз рисунку 7 показує, що 40,2 % здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в цьому навчальному році; 30,3% «скоріш не доводилось» та 19,2 % вказали «рідко».

7. На питання «Чи доводилося Вам в цьому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін?» респонденти відповіли, що не доводилось 83,1% та 10,7 % «важко відповісти» (рис. 8).

Чи доводилося Вам писати однакові роботи для різних дисциплін?

Рисунок 8 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

8. На питання «Чи доводилося Вам в цьому навчальному році слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?» 35% респондентів

відповіли, що не доводилось, та 65%, відповідно, «так».

9. На питання «Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?» здобувачі вищої освіти всіх курсів навчання відповіли 58,5% як «помірне навантаження» та 22,7 % «скоріш надмірне» (рис. 9).

Рисунок 9 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

10. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Коллективи яких кафедр, на Ваш погляд, є ВЗІРЦЕМ ДОБРОЧЕСНОСТІ та дотримання професійної етики?» (кількість відповідей не більше трьох). Дали відповіді 850 (88,5%) з 960 респондентів. Лідери серед кафедр за результатами опрацювання наведені на рисунку 10.

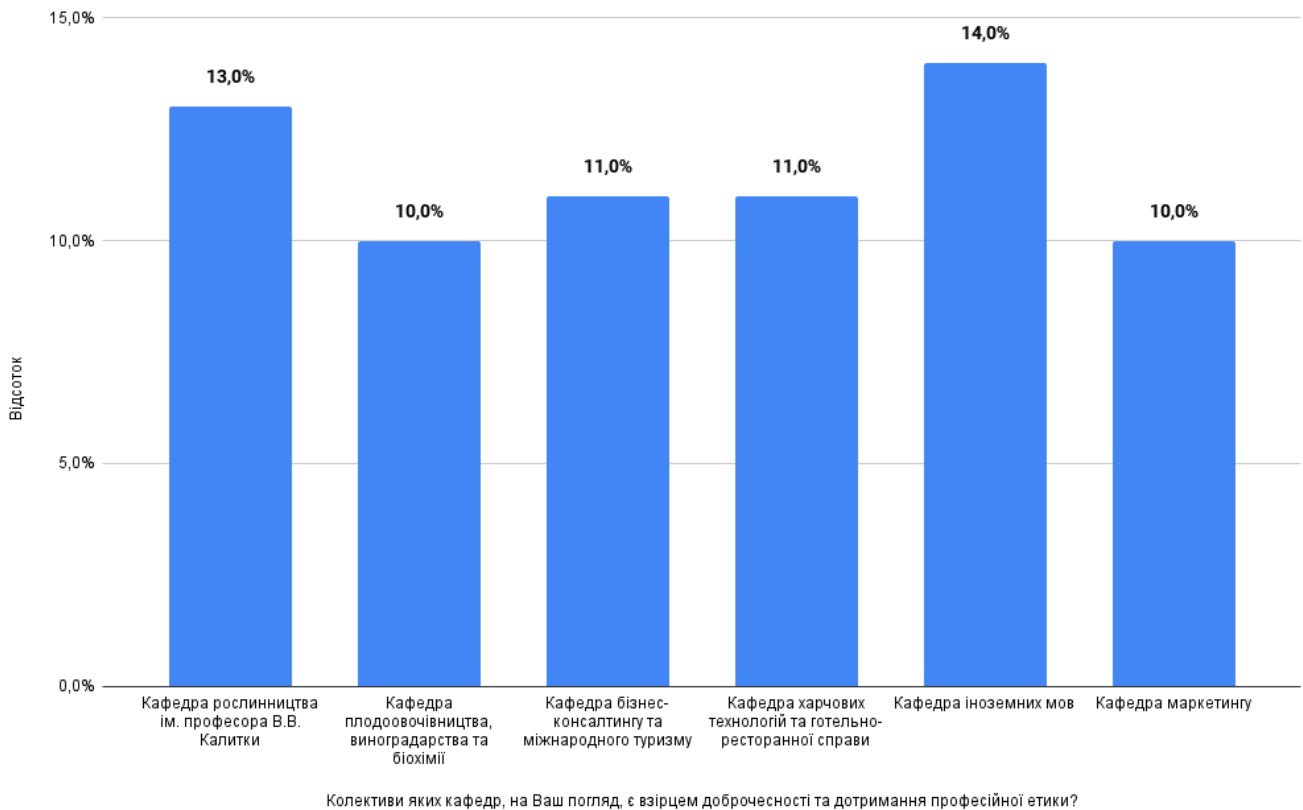

Рисунок 10 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

Аналіз результатів опитування показує, що 14% здобувачів вищої освіти вказали кафедру іноземних мов та 13% - кафедру рослинництва ім. проф. В.В. Калитки, як взірець доброчесності та дотримання професійної етики.

Висновки

1) Аналіз розподілу респондентів за курсами навчання, рівнями вищої освіти та освітніми програмами показав, що найбільшу частку опитаних всіх рівнів вищої освіти склали: 1 курс – 30%, 2 курс – 24,3%, 3 курс - 15,3%; ОС «Бакалавр» зайняв при цьому 83,3% опитаних та освітні програми: «Агрономія» - 14,4%, «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» - 10,9%.

2) Моніторинг оцінювання здобувачами вищої освіти академічної доброчесності показав, що якість освіти в ТДАТУ знаходиться на «дуже високому» 24,6% та «загалом достатньо високому» 54,3%.

Підтримання та підвищення якості освіти в університеті на високому рівні вбачаємо у своєчасному та періодичному оновленні, модернізації освітньої програми з врахування думок стейкхолдерів. Також необхідним є запровадження сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор) при проведенні практичних занять з навчальних дисциплін

професійної підготовки з метою формування пізнавальних професійних компетенцій; залучення до освітнього процесу виробничників-практиків; підвищення педагогічної та професійної майстерності викладачів через систему стажувань та підвищення кваліфікації; оновлення матеріально-технічної бази забезпечення освітньої програми.

3) Оцінювання корупції в університеті показало, що 78% респондентів стверджують про відсутність корупції в ТДАТУ. Причому 87,3% респондентів не доводилося робити будь-яких недоброчесних дій (дарувати подарки, надавати послуги викладачам, купувати реферати, курсові тощо).

За результатами питання щодо мети з якою здійснювалися вище зазначені недоброчесні дії (30% зазначили, що робили), переважна більшість здобувачів вищої освіти відповіли, що робили їх для того, щоб отримати потрібну оцінку 64,5 %. Майже всі здобувачі вищої освіти (85,3%) відповіли, що не володіють інформацією про спосіб яким можна дізнатися про існування можливості «купити оцінку».

Про якість освіти свідчить відповіді респондентів щодо повторюваності тем на різних дисциплінах в цьому навчальному році, а саме: 40,2 % здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в цьому навчальному році; 30,3% «скоріш не доводилось» та 19,2 % вказали «рідко». Також більшість здобувачів вищої освіти оцінюють власне навчальне навантаження впродовж цього семестру як «помірне навантаження». 83,1% респондентів вказали, що їм не доводилося в цьому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін.

4) Для подолання порушення норм академічної доброчесності, які були зазначені здобувачами вищої освіти необхідно проведення наступних процедур та заходів серед всіх учасників освітнього процесу.

Академічній спільноті:

– на засіданнях вченої ради університету, факультетів (засіданнях кафедри тощо) регулярно розглядати питання дотримання норм академічної доброчесності НПП і здобувачами вищої освіти відповідно до Кодексу честі, Антикорупційної програми та Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в ТДАТУ;

– залучати здобувачів ВО до участі у наукових гуртках, з метою розвитку здібностей до наукової діяльності та поглиблення компетентностей окремих дисциплін;

– під час викладання навчальних дисциплін наводити здобувачам наявні життєві приклади реалізації особистості у професійній сфері, необхідності самовмотивованості для професійного зросту та самореалізації;

– керівникам курсових, дипломних робіт (проектів) здійснювати додаткове консультування здобувачів у межах графіку надання консультацій, при необхідності додаткового роз'яснення та уточнення складних питань;

– жорстко дотримуватись відкритості оцінювання рівня знань здобувачів.

Кураторам академічних груп:

– починаючи з I курсу доводити до відома здобувачів основні поняття, які відносяться до «добročесності», у тому числі в обов'язковому порядку ознайомлювати здобувачів з Кодексом честі, Антикорупційною програмою ТДАТУ і Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в ТДАТУ;

– організувати семінари, що присвячені формуванню у здобувачів почуття академічної гідності та професійні ціннісні орієнтації та популяризації позитивного іміджу студента, який самостійно вчиться;

– ознайомлювати здобувачів з механізмом інформування адміністрації університету у випадку прояву корупції та дотримання загальноприйнятих норм морально-етичної поведінки;

– запрошувати на кураторські години коуч-тренерів, психологів, які професійно зможуть висвітлити питання саморозвитку, мотивації, необхідності самостійно виконувати складні завдання, а не відшукувати альтернативні шляхи для їх вирішення («купівлю будь-якого виду робіт чи безпосередньо оцінки»).

Здобувачам вищої освіти - дотримуватись Кодексу честі і Антикорупційної програми. Для профілактики плагіату та стимулювання здобувачів вищої освіти ТДАТУ до самостійного виконання курсових і дипломних робіт (проектів) здійснюються наступні заходи відповідно до «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в ТДАТУ»:

– захист курсових і дипломних робіт (проектів) здійснюється публічно;

– електронні версії курсових і дипломних робіт (проектів) здобувачів вищої освіти розміщуються у спеціальному розділі репозитарію Науково-методичного центру університету;

– результати наукових досліджень, представлених у дипломних роботах (проектах), підлягають обговоренню на наукових конференціях та можуть бути представлені у вигляді тез / наукових статей у наукових виданнях;

– результати наукових досліджень, представлених у дипломних роботах (проектах), систематично заслуховуються на науково-методичних семінарах та засіданнях наукових студентських гуртків.

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,

к.т.н, доцент

Радміла СКЛЯР

Проректор з науково-педагогічної роботи,
уповноважена особа з питань запобігання
та виявлення корупції, к.т.н., доцент

Олександр ЛОМЕЙКО